

Anatole Francestraat 119b1
B-1030 Brussel

T 02 240 07 50
F 02 240 07 51

info@vclb-koepel.be
www.vclb-koepel.be

13/02/2015

Toespraak op de persconferentie m.b.t. M-decreet door minister Hilde Crevits

Stefan Grielens,

algemeen directeur VCLB

Wat is het een absurd iets, om over alle waardevolle onderdelen van een mens heen te gaan, en onze aandacht te bevestigen op zijn gebreken.

Citaat van Joseph Addison, een Engels politicus, schrijver en dichter (1672-1719)

We zijn 300 jaar verder en dit houdt ons nog altijd bezig.

Hoe kijk je naar een leerling? Neem je moeilijkheden als uitgangspunt of zijn sterktes? Kijk je naar het hele plaatje of focus je op een detail? Vertrekken we van talenten of gebreken?

Laat ons het kind benaderen vanuit zijn of haar intrinsieke waarde en laat ons er op die manier toe bijdragen dat we evolueren naar een meer inclusief onderwijs. Dat is voor de CLB's de essentie van het M-decreet: een belangrijke stap zetten naar een inclusief onderwijs. Waarbij we er niet langer van uitgaan dat we de leerling naar de zorg moeten brengen, maar dat het beter is om de zorg naar de leerling te brengen.

Daarvan wordt vaak opgeworpen dat het niet haalbaar is. Dat het te veel vraagt. Argumenten zijn er genoeg, die hoef ik hier niet op te sommen. Het is waar dat inclusief onderwijs de komende jaren nieuwe uitdagingen zal brengen.

Sommigen opereren dat het te snel op ons af komt. Dat vind ik niet. 15 jaar lopen er al discussies over inclusief onderwijs. En die discussies leren ons dat inclusief onderwijs organiseren een oefening is waarbij dromen, wensen en visie afgestemd moeten worden op mankracht, draagkracht en middelen. Maar na 15 jaar praten geeft het M-decreet eindelijk een nieuw elan aan de manier waarop we leerlingen met specifieke noden tegemoet komen, zowel in het gewoon als in het buitengewoon onderwijs.

Sommigen zeggen dat het M-decreet niet ver genoeg gaat. Dit was ook de voornaamste kritiek van de CLB's. Maar het is misschien het verst dat men kan geraken, wanneer de voor- en tegenstanders zich wat in evenwicht houden.

De uitdagingen die zich vandaag stellen bij jongeren met specifieke onderwijsbehoeften zijn niet langer dezelfde als in de jaren 70. De organisatie van het buitengewoon onderwijs dateert uit diezelfde jaren 70 en is niet langer aangepast is aan de uitdagingen van vandaag. Het mag dan ook niet verwonderen dat er meer en meer problemen opdoken en kritiek kwam. Het is dan ook al lang de hoogste tijd om de handen uit de mouwen te steken om er in de dagelijkse praktijk verder vorm aan te geven.

Ouders en kinderen verwachten onderwijs dicht bij hun eigen leefomgeving. Ook voor leerlingen met specifieke noden. Als het kan in een gewone school. Met het M-decreet wordt een stap gezet om hieraan tegemoet te komen. Daar staan we achter. De CLB's zijn hier al lang vragende partij voor.

Vandaag staat een besluit van de Vlaamse regering op de agenda dat de modaliteiten regelt voor de inschrijving in buitengewoon onderwijs. Het nieuwe verslag daarvoor maakten we als centra voor leerlingenbegeleiding samen met de partners uit onderwijs.

De CLB's hebben een cruciale rol gekregen in het M-decreet als enige toeleider tot het buitengewoon onderwijs. En met het woord 'toeleider' bedoel ik niet dat we de leerling naar de zorg leiden. Ik bedoel daarmee dat we de zorg naar de leerling toe leiden. Een fundamenteel verschil. Voor ons is deze rol een belangrijke erkenning. Tegelijk is het ook een enorme verantwoordelijkheid. Het spreekt dan ook voor zich dat we ons ten volle engageren om van dit verhaal een succes te maken.

Uiteraard maken we dat succes niet alleen. Dat doen we samen met leerlingen, ouders, scholen en pedagogische begeleidingsdiensten. Elk in zijn rol en vanuit de eigen expertise en de eigen betrokkenheid. Samen zullen we moeten zoeken om er net voor te zorgen dat we er niet langer automatisch van uitgaan dat we de leerling naar de zorg moeten brengen, maar dat het mogelijk wordt om de zorg naar de leerling te brengen.

We hebben er de afgelopen jaren serieus werk van gemaakt. In 2007 sloegen de centra voor leerlingenbegeleiding en het onderwijs van alle netten de handen in elkaar om diagnostische protocollen binnen onderwijs te ontwikkelen. Met de steun van de Vlaamse overheid. Ondertussen zijn er al een hele reeks protocollen klaar. Over lezen, rekenen, spraak, motoriek, gedrag enzovoort. Daarmee garanderen we gelijkgerichte, kwaliteitsvolle en wetenschappelijk verantwoorde diagnostiek in leerlingenbegeleiding. De protocollen die ontwikkeld werden, zijn concreet uitgewerkte procedures die vastleggen hoe in de diagnostische praktijk gehandeld en beslist moet worden, met inbegrip van de specifieke instrumenten en de daarbij horende interpretatie- en beslissingscriteria in functie van een zorgvraag.

De protocollen vertrekken vanuit de realiteit dat leerlingenbegeleiding een taak is van school en CLB samen, waarbij een continuüm van zorg elke leerling omvat. Dit zorgcontinuüm kent verschillende niveaus van zorg die in elkaar overlopen. De brede basiszorg volstaat soms niet (meer) of slechts gedeeltelijk om aan de onderwijsbehoeften van een of meerdere leerling(en) tegemoet te komen. Dan zullen we samen met de school, leerling en ouders bekijken hoe we de gepaste verhoogde zorg voor de leerlingen organiseren. Deze werkwijze moet ervoor zorgen dat elke leerling een correct antwoord krijgt op zijn of haar specifieke

onderwijs- en opvoedingsnoden. Op die manier willen we elke leerling de kans bieden op een optimale ontwikkeling en een gelijkwaardige participatie aan het school- en klasgebeuren. Daarom zijn ze gebaseerd op de principes van handelingsgericht werken en handelingsgerichte diagnostiek. Daarbij staan de volgende elementen centraal:

- Er worden doelen bepaald, waarbij langetermijndoelen dikwijls in haalbare (tussen)doelen worden opgesplitst.
- Er wordt gestreefd naar succeservaringen.
- De interventies zijn afgestemd op de context.
- De onderwijs- en opvoedingsbehoeften van de leerling worden zo goed mogelijk bepaald.
- De ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en ouders worden geformuleerd.
- Er wordt gebruikgemaakt van positieve kenmerken.
- Alle partners worden betrokken (leerkrachten, ouders en leerling).
- De maatregelen zijn concreet omschreven.
- Er worden afspraken en een planning opgemaakt voor de uitvoering van de interventies.

Alle protocollen werden uitgebreid besproken en afgetoetst in de stuurgroep van het project en binnen de onderwijskoepels en de centrumnetten. Ze werden ook voorgelegd aan verschillende schoolteams en CLB-teams. Elk protocol werd daarnaast door wetenschappers beoordeeld. Door compromisloos te kiezen voor deze inhoudelijke en wetenschappelijke legitimering beschikken we over protocollen die gedragen zijn door CLB en onderwijs, over de netten heen. Vandaag krijgt elk protocol een wetenschappelijk onderbouwde update in lijn met het M-decreet.

Deze 'Prodia-protocollen' vormen de leidraad voor diagnostiek binnen de onderwijscontext. Ze zullen toegepast worden door alle CLB-teams in Vlaanderen, in nauwe samenwerking met de scholen waarmee ze een beleidscontract of beleidsplan hebben afgesloten. Ze sluiten perfect aan bij het M-decreet, waarin we afstand nemen van het medischdeficitmodel en het accent meer op het functioneren van leerlingen binnen de klas en binnen de school leggen. Dit sluit ook aan bij de netoverstijgende visietekst die de CLB's enkele jaren geleden opstelden om antwoorden te bieden op de uitdagingen die zich stelden. We zijn blij dat dit nadrukkelijk opgenomen is. Op deze manier is er geen automatische koppeling meer tussen een stoornis en een instap in het buitengewoon onderwijs.

We zijn tevreden met de verandering die het decreet met zich meebrengt. Tegelijk willen we ook aangeven dat dit decreet niet het eindpunt mag zijn.

Wat betekenen deze veranderingen nu concreet en wat mogen ouders, leerlingen en scholen verwachten van het CLB?

Vanuit de CLB's engageren wij ons om de visie van dit decreet en de finaliteit om alle leerlingen maximale ondersteuningskansen te bieden in eerste instantie binnen het gewoon onderwijs, ten volle te ondersteunen en uit te dragen.

De CLB's zullen het zorgcontinuüm dat uitgewerkt werd in de schoot van Prodia helpen implementeren in de scholen. De pedagogische begeleidingsdiensten die in het kader van deze opdracht een belangrijke verantwoordelijkheid hebben, kunnen hierbij eveneens rekenen op de steun van de centra. Op deze manier dragen we bij tot sterke scholen met een goed uitgebouwde basiszorg en verhoogde zorg. Want dit is cruciaal in het welslagen van dit decreet.

Binnen de **verhoogde zorg** verwacht het decreet dat de scholen zelf bijkomende aanpassingen doen voor leerlingen met specifieke noden. Op dit niveau zal het CLB de school ondersteunen.

Binnen de **uitbreiding van zorg** komt het CLB nadrukkelijk in the picture. Het is de plaats waar de handelingsgerichte diagnostische protocollen ingezet worden en waar er samen met leerlingen, ouders en school gezocht wordt naar oplossingen. Van de scholen wordt op dat moment verwacht dat ze aangeven wat ze reeds gedaan hebben in de basiszorg en in de verhoogde zorg. De CLB's engageren zich om iedereen maximaal bij dit proces te betrekken. Op die manier wordt ook de opmaak van een verslag dat toegang geeft tot buitengewoon onderwijs een gezamenlijke beslissing. De eindverantwoordelijkheid om al dan niet een verslag op te maken ligt bij het CLB. Indien er geen gedragen akkoord is van ouders om de overstap naar het buitengewoon onderwijs te maken, zullen we zo'n verslag enkel hoogst uitzonderlijk opmaken.

We willen ook duidelijk meegeven dat ouders en leerlingen rechtstreeks kunnen aankloppen bij hun CLB, ongeacht het zorgniveau dat aansluit bij de behoeften de leerling. De CLB's zijn partner van ouders en leerlingen in hun complexe zoektocht naar de juiste ondersteuning en begeleiding.

Ik hoop duidelijk te hebben gemaakt dat het decreet veel verwacht van scholen en CLB-medewerkers. Een uitdaging waar we met overtuiging onze rol in zullen spelen. Dit decreet zal terecht geen onmiddellijke aardverschuiving geven. Het is niet de bedoeling om allen specialist te worden in allerhande stoornissen en problemen. Wat wel cruciaal is, is dat er in alle CLB's en in alle scholen nagedacht wordt over hoe we een schoolklimaat kunnen realiseren waar leerlingen met specifieke noden zich goed kunnen voelen. Als ik zie hoeveel creativiteit er is in het onderwijs, kunnen we dit met z'n allen aan.

